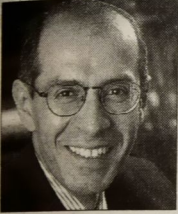

Merkez sağ, sol ve tahkim

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Türkiye'de sağın çöküşü, gerçekleşmesi bir yana, ortaya çıktığı kadarıyla bile önemli gelişmeler doğurmaya aday bir olgudur. Fakat, özellikle iki açılım yönünden ilginçtir: Radikalizm ve solun konumu.

Türkiye'de sağın çöküşü, şimdi kimi çevrelerin vurguladığı üzere merkezin çöküşü değildir. Kuşkusuz öyle bir boyutu da vardır. Fakat, merkez Türkiye'de yalnızca merkez sağ değildir. Merkez solu da oraya yerleştirmek gerekir. Bu açıdan bakınca, sağın merkezde yarattığı tedirginliğin bugünün değil aslında 1995 seçimlerinin ve sonrasının sorunu olduğunu görmek gerekir. Çünkü, o seçimlerde, merkez, seçeneği olmayacak bir biçimde boşalmıştı. Doğallıkla da ortaya çıkan boşluk görece radikal unsur kabul edilen RP tarafından doldurulmuştu. Sağdaki parçalanmışlığın ve soldaki belirsizliğin beslediği bu olgu MHP'yi de büyütmişti. Şu kadar rahatlıkla söylenebilir ki, o süreçte DSP takındığı tavır ve merkeze olan uzaklığı

nedeniyle Türkiye'deki radikalizmin daha da gelişmesini önemli ölçüde engellemişti. Çünkü, varoşlar ve lumpen kesim radikal öteki unsurları olduğu kadar DSP'yi de desteklemişti.

Bu tablo bugün önemli ölçüde değişmiştir. Her şeyden önce Türkiye'deki radikalizm bütün unsurlar seferber edilerek durdurulmuştur. FP'nin bu seçimlerde, bir öncekine oranla gerileyeceği açıktır. Ayrıca, soyut devletin yarattığı tablo bu partiye herhangi bir şans tanımamaktadır. Böylesi bir sürecin o radikalizmi daha fazla taşıması olanaksızdır. Bu durumda eğer kendisini yeterince açıklayabilseydi ve biraz daha güçlü bir siyaset çizgisi belirleyebilseydi MHP'nin daha da büyüyeceğinden kuşku duymamak gerekirdi. Ne var ki, o da ancak belli bir çizgide kalacağı görüntüsünü vermektedir. Üstelik, MHP radikalizminin 'devlet' katında bir sorun olmadığı da işin bir başka fakat vahim yanısıdır.

Merkez sağdaki çöküşün bugün bir radikalizmin yükselişine dönük bir 'tehlike' oluşturmamasının en önemli nedeni artık seçeneğinin bulunmuş olmasıdır. Merkez sağın tarihsel iddialarının, tutum ve konumunun önemli bir bölümü bugün DSP tarafından

üstlenilmiştir. İş, özellikle sol açısından ciddi bir noktaya çeken de budur. DSP, Türkiye'de sol bir parti olarak sunulmakta, bizzat CHP'nin genel başkanı ve örneğin Cumhuriyet gazetesi, bu çıkışı 'solun yükselişi' olarak tanımlayabilmektedir. Temel cumhuriyet değerlerine, kurucu ideolojiye ve devletçi söyleme sadık bu yaklaşımın en önemli özelliklerinden birisi, 1960 sonrasında ortaya çıkmış bulunan ortanın solu ve demokratik sol açılımların, yani kendi kökeninin anlamını yerli yerine oturtmasıdır: Kendi dışındaki bir sol açılıma olanak vermeyen, kendisini bile dönüşüme kapayan merkezci bir muhakeme. Bir başka deyişle, o solun, şimdi Ecevit'in kişiliğinde tecessüm ve baştan beri devam eden 'sağcı' niteliği. O dönemde de önce 'sol' görece radikal bir çizgi izlemiş fakat son aşamada ve derindeki mantığıyla merkez sağ bir tercihle bütünleşmişti.

Sonuç şudur: Belki merkez sağ gerilemektedir ve bu mutlaka üstünde daha uzun boylu durulması gereken önemli bir oluşumdur. Fakat bu merkezde bir sorun olduğu anlamına gelmemektedir. Tersine, solun sağlaşması nedeniyle belki de merkez ilk kez bu kadar rahat ve ucuz bir biçimde tahkim edilmektedir.